

A portrait of a young woman with long, light brown hair and glasses, looking directly at the camera with a slight smile. She is wearing a dark top. The background is a soft, out-of-focus grey.

'KLIMAATVERANDERING SNAPT NIET IEDEREEN, GEZONDHEID WEL'

Vijfdejaarsstudent geneeskunde **Iris Blom** maakt zich hard om gezondheidszorg op de agenda van internationale klimaatpolitiek te krijgen. Dat zouden wat haar betreft meer artsen moeten doen.

'IK WILDE NIET EENS ARTS WORDEN'

Meer patiënten lijden onder de hitte van een heftige zomer. Dat is waarschijnlijk het eerste wat Nederlandse artsen in hun spreekkamer zullen merken van de gevolgen van klimaatverandering voor de volksgezondheid. Dat voorbeeld gebruikt student geneeskunde Iris Blom graag om al dan niet aankomende dokters wakker te schudden. 'Effecten hier spreken meer aan dan een smeltende ijskap op de Noordpool of branden in Australië.'

Klimaattop

Dokters moeten de boodschap uitdragen dat klimaatverandering desastreuze gevolgen zal hebben op de mondiale volksgezondheid, verkondigt oud-huisarts en epidemioloog Andy Haines op internationale podia. Haines was voorzitter van The Lancet Commission on Planetary Health, die in 2009 constateerde dat klimaatverandering deze eeuw de grootste bedreiging voor de mensheid is. Pas als de effecten van klimaatverandering als gezondheidsvraagstuk worden beschouwd, zullen

mensen volgens deze autoriteit op dit onderwerp gemotiveerd raken er iets aan te doen. Vijfdejaarsstudent geneeskunde Iris Blom (UvA) doet precies wat Haines verlangt. Ze verkondigde dit geluid afgelopen zomer tijdens een VN-klimaatop voor jongeren in

New York. Ze werd uit een groep van 7 duizend geïnteresseerden geselecteerd als een van de vijfhonderd jongeren die daar mochten luisteren naar toonaangevende sprekers zoals Gretha Thunberg. Ze legde er zelf contacten met klimaatactivisten, om hen op het hart te drukken dat gezondheid een belangrijke eyeopener kan zijn om mensen mee te krijgen in de strijd tegen klimaatverandering.

Vóór die bijeenkomst in New York had Blom vorig jaar al met het ministerie van Buitenlandse Zaken een masterclass opgezet voor 25 medische studenten over de effecten van klimaatverandering op gezondheid. Tijdens een master 'global affairs', die ze in China volgde in afwachting van haar coschappen, beet ze zich vast in een thesis over klimaatverandering en de verspreiding van infectieziekten in China. En afgelopen december beklom Blom opnieuw het internationale lobbypodium om volksgezondheid op de klimaatagenda te krijgen, tijdens de klimaatop in Madrid. Daarnaast organiseert ze op dit moment een congres over dit onderwerp dat in maart plaatsvindt, waar plek is voor 150 studenten geneeskunde en medische professionals.

Keerpunt

Blom, dochter van een kinderarts en een psychiater, was niet altijd al begaan met het milieu of de volksgezondheid. Sterker nog, ze wilde lange tijd niet eens arts worden. 'Iets met mijn eigen weg vinden', grinnikt ze. Maar met een omweg kwam ze toch op dit pad terecht. Na haar middelbare school volgde ze een breed georiënteerde bachelor 'liberal arts and sciences' in de Verenigde Staten. 'Daar merkte ik toch de meeste passie voor vakken die een connectie met gezondheid hadden.' Terug in Nederland werd het dus alsnog een studie geneeskunde. Wel wilde ze het 'internationale perspectief' vasthouden dat ze in de VS had gekregen, ook door de omgang met studenten uit allerlei landen daar. 'Ik heb veel over andere culturen kunnen leren en dat vond ik waardevol. Hoe zit de wereld in elkaar? Hoe kunnen mensen verschillend over onderwerpen denken, en waar komt dat vandaan? Daar wilde ik meer over leren na dat ene jaar.'

Daarom werd ze meteen lid van de International Federation of Medical Students' Associations (IFMSA). De IFMSA is opgericht na de Tweede Wereldoorlog met het idee elkaar te verbinden om oorlog te voorkomen. De organisatie regelt internationale stages voor medisch studenten, maar organiseert ook verschillende activiteiten. Zoals een summerschool in Barcelona over de effecten van kli-

**'ARTSEN HEBBEN DE
VERANTWOORDELIJK-
HEID ZICH OVER
KLIMAATVERANDERING
UIT TE LATEN'**

maatverandering op gezondheid, die Blom in de zomer van 2015 na haar eerste studiejaar volgde.

‘Dat was voor mij een belangrijk keerpunt. Er werd in die tijd nog zo weinig gesproken over klimaatverandering, laat staan over de effecten ervan op gezondheid. Dus ik stond er zelf nog weinig bij stil.’ Maar de wetenschappelijke cijfers die ze daar te horen kreeg, openden haar de ogen. Sindsdien is Blom gemotiveerd het onderwerp op zoveel mogelijk agenda’s te krijgen. ‘Klimaatverandering snapt niet iedereen, maar gezondheid wel.’

Genoeg missiewerk

Ze heeft inmiddels een elevatorpitch om mensen te overtuigen van de problemen die zich aandienen. Ze verwijst dan naar de boodschap van de Lancet-commissie. En naar de voorstelling van de WHO dat er tussen 2030 en 2050 jaarlijks 250 duizend mensen extra overlijden als gevolg van klimaatverandering.

‘Mensen overlijden door de gevolgen van extreem weer, zoals overstromingen. Er zullen voedseltekorten ontstaan als gevolg van toenemende hitte, en meer conflicten. Vectorziekten zoals malaria en dengue zullen zich verspreiden, omdat de omstandigheden voor muggen op meer plaatsen beter worden. Het heeft op zo veel verschillende manieren invloed op volksgezondheid. Ook op de mentale gezondheid bijvoorbeeld: mensen maken zich er zorgen over.’

Er is genoeg missiewerk te verrichten, merkt Blom. ‘Onder studenten geneeskunde en artsen speelt het onderwerp nog weinig. Ik denk omdat ze er weinig over horen. Ik praat er tijdens mijn coschappen geregeld over. Dan hoor ik vaak: “Daar had ik nog niet over nagedacht.” Artsen zijn misschien nog weinig bezig met wat er buiten de spreekkamer gebeurt.’

Ze ziet hoe in landen als Canada en België artsen en artsorganisaties flink aan de klimaatkar trekken. Zo ondertekenden bijna duizend Belgische artsen een open brief waarin ze hun regering opriepen om ‘klimaatregelen’ te nemen. Roken is wél een onderwerp waar Nederlandse artsen hun nek voor uitsteken. Maar, zo ziet Blom met lede ogen aan, klimaat nog niet. Terwijl klimaatverandering volgens haar bij uitstek ‘een onderwerp is waar artsen de verantwoordelijkheid voor hebben om zich over uit te laten’. ‘Het heeft op krijgt impact op de gezondheid van de mensen waar artsen voor zorgen. Net als roken.’ Blom probeert het onderwerp zelf ‘zoveel mogelijk dichterbij te brengen’. Dat is soms lastig, omdat er volgens haar nog weinig data zijn over de effecten die de klimaatverande-

‘MALARIA EN DENGUE VERSPREIDEN ZICH MEER’

ring heeft op de gezondheid van Nederlanders. Tijdens de laatste Nederlandse hittegolf stierven er meer mensen dan gemiddeld. ‘Het is lastig om die cijfers te duiden, maar het lijkt er wel op te wijzen dat hitte ook hier een groter probleem wordt. Artsen zullen vaker kinderen of ouderen op hun spreekuur krijgen omdat we niet goed weten hoe we met hitte moeten omgaan.’

Niet alleen doemscenario

Blom merkt dat leeftijdgenoten klimaatverandering soms een te deprimerend onderwerp vinden. Zelf wordt ze niet mismoedig van haar missie. ‘Het voelt soms alsof er nog maar weinig tijd is om er iets aan te kunnen doen. Maar het is niet alleen maar een doemscenario. Je kunt ook iets bijdragen. Door gezonder te eten, of de fiets in plaats van de auto te pakken, zorg je zowel goed voor het klimaat als voor je gezondheid. Ik probeer energie te halen uit de zaken die wél te doen zijn. Dat blijkt ook uit initiatieven als de Green Deal voor de zorg, waarbij zorginstellingen iets aan hun eigen CO₂-uitstoot doen.’ Bang dat ze met haar verhaal op dezelfde weerstand zal stuiten als de jonge klimaatactiviste Gretha Thunberg soms doet, is Blom niet. ‘Ik ben de fase dat ik mensen moet overtuigen dat klimaatverandering bestaat al gepasseerd. En de combinatie klimaat en gezondheid roept ook minder weerstand op. Soms geloven mensen die impact niet, maar ik ben er niet op aangevallen.’

In haar voorzichtige dromen over de toekomst ziet Blom zichzelf niet per se rondrennen in een witte jas. Na haar studie staat een PhD over klimaatverandering en gezondheid hoog op haar wensenlijst. Ze hoopt haar medische achtergrond uiteindelijk te benutten in een loopbaan waar ze zich bezighoudt met de internationale beleidskant van dit vraagstuk.

Een ‘adequaate klimaatbeleid’ voor Nederland. En het behalen van de internationale klimaatdoelen die in het Parijs-akkoord zijn opgenomen. Dat zijn de voorlopige einddoelen die Blom nastreeft. ‘Daar wordt al veel mee voor komen. En als artsen daaraan meewerken, zou dat heel mooi zijn.’ AIS

Het congres ‘Climate Change and Health’ dat Iris Blom onder de vlag van de Nederlandse IFMSA-afdeling organiseert, vindt zaterdag 21 maart plaats in het Amsterdam UMC. Studenten betalen 12 euro entree, niet-studenten 50 euro. Aanmelden kan via congres.ifmsa.nl. Daar is ook meer informatie te vinden over het programma.